

Дзюба Є. О.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**МІЖНАРОДНЕ ЕКОНОМІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО
В УМОВАХ ГЕОПОЛІТИЧНИХ ТУРБУЛЕНТНОСТЕЙ**

В сучасному світі геополітичні турбулентності стають все більшою загрозою для міжнародної економічної стабільності. Зростаючі конфлікти між країнами, введення економічних санкцій та торгові війни породжують серйозні виклики для глобальної економічної системи. Дослідження проблеми сприятиме розумінню та розробці ефективних стратегій співробітництва між країнами в умовах геополітичних конфліктів для забезпечення економічної стабільності та зростання.

Міжнародне економічне співробітництво в умовах геополітичних турбулентностей є ключовим елементом сучасного світового порядку. У змішаних умовах геополітичних конфліктів, економічних викликів та глобальних змін, співробітництво між країнами стає не лише стратегічним, але й необхідним для забезпечення стабільності та процвітання.

Геополітичні турбулентності включають в себе різноманітні аспекти, такі як територіальні конфлікти, ідеологічні суперечності, тероризм, а також суперництво між великими державами за вплив у світі. У таких умовах виникають економічні труднощі, такі як тарифні війни, санкції, обмеження на торгівлю та інвестиції, які загрожують стабільності світової економіки [1].

Незважаючи на це, міжнародне економічне співробітництво має потенціал для зменшення напруги та вирішення конфліктів. Воно створює зв'язки між країнами, що сприяють взаємному розумінню та спільним інтересам. Наприклад, укладання торгових угод та економічних союзів може сприяти зниженню тарифів і бар'єрів на торгівлю, що сприяє зростанню обсягів міжнародної торгівлі та збільшенню економічного зростання.

Також, співпраця в галузі економіки може створити сприятливі умови для вирішення інших проблем, таких як зміни клімату, енергетична безпека, боротьба з бідністю та інші глобальні виклики. Міжнародні організації, такі як Організація Об'єднаних Націй, Всесвітня Торговельна Організація та Міжнародний Валютний Фонд, грають важливу роль у сприянні такій співпраці та вирішенні спільних проблем. Україна, знаходячись в умовах війни та геополітичної

**« ЕКОНОМІКА І МЕНЕДЖМЕНТ 2024 :
ПЕРСПЕКТИВИ ІНТЕГРАЦІЇ ТА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ »**

напруженості, стоїть перед викликом забезпечити стабільність та розвиток своєї економіки. Відобразимо в табл. 1 динаміку показників, що виражають стан міжнародного співробітництва.

Таблиця 1

Динаміка показників міжнародного співробітництва України за 2021-2023 роки [2]

Показник	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 (прогноз)	Зміна (%) 2023/2021
Обсяг зовнішньої торгівлі товарами та послугами, млрд.дол. США	104,8	88,2	95	86,2	-9,4
Експорт товарів та послуг, млрд.дол. США	59,9	51,2	56	51,8	-6,5
Імпорт товарів та послуг, млрд.дол. США	44,9	37	39	34,4	-13,1
Прямі іноземні інвестиції, млрд.дол. США	6,8	4,2	5	3,5	-26,5
Кількість іноземних туристів, млн осіб	14,3	8,5	10	6,6	-30,1
Кількість українських студентів, які навчаються за кордоном, тис. осіб	53,2	48,7	50	47,4	-6,0
Кількість іноземних студентів, які навчаються в Україні, тис. осіб	78,5	32,1	33,4	2,9	-57,5
Індекс сприйняття корупції (Transparency International)	32	33	36	38	12,5
Місце України в рейтингу Doing Business	76	64	61	52,0	-19,7

За період з 2021 по 2023 рік стан міжнародного співробітництва України в умовах геополітичної турбулентності, спричиненої повномасштабною війною з агресором, відображає загальний негативний тренд. Обсяг зовнішньої торгівлі та експорту товарів та послуг суттєво зменшився, що свідчить про складність економічних умов. Зменшення обсягів прямих іноземних інвестицій та кількості іноземних туристів також підтверджує зниження довіри до економіки та безпеки країни. Крім того, значний вплив на міжнародне співробітництво мають показники у сфері освіти, зокрема зменшення кількості українських студентів за кордоном та відмітний спад кількості іноземних студентів, які навчаються в Україні. Ці показники вказують на складнощі, які українська освітня система зазнає в умовах війни та геополітичних турбулентностей. При цьому, позитивними є підвищення індексу сприйняття корупції та покращення позиції України в рейтингу Doing Business, що може свідчити про певні успіхи в антикорупційній політиці та поліпшення бізнес-середовища. Проте, важливо розуміти, що міжнародне економічне співробітництво не є панацеєю на всі проблеми світу. Воно

може мати як позитивні, так і негативні наслідки. Наприклад, деякі країни можуть використовувати економічну потужність для політичних цілей, змушуючи інші країни виконувати їхню волю під загрозою економічних санкцій.

Отже, міжнародне економічне співробітництво в умовах війни має велике значення для України як засіб забезпечення економічної стабільності та розвитку. Воно допомагає країні зменшувати ризики, залучати інвестиції, розширювати експортні можливості та сприяє міжнародній дипломатії. Такий підхід може допомогти Україні зберегти економічну стійкість та перспективи розвитку навіть в умовах війни та напружених відносин з іншими країнами.

Список використаних джерел:

1. Давидович С.С., Коршенко В.П., Наріжна Д.С., Титаренко Л.М. Сучасні проблеми міжнародного економічного співробітництва держав. Тези 74-ї наукової конференції професорів, викладачів, наукових працівників, аспірантів та студентів Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Полтава, 25 квітня – 21 травня 2022 р.). Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2022. Т. 1. С. 450-451.
2. Економічна статистика / Зовнішньоекономічна діяльність. Державна служба статистики України. URL: https://ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/zed.htm.
3. Гринько Т.В., Гвініашвілі Т.З. Управління торговельними підприємствами: інструменти, моделі, принципи та механізми. Торгівля та біржова діяльність в Україні: проблеми і стратегії розвитку: колект. моногр. / за заг. ред. Т.В. Гринько. Дніпро: Біла К.О., 2018. С. 244-320.

Дивляш А. О., канд. екон. наук Кучеренко С. К.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ В УМОВАХ КРИЗИ: МІЖНАРОДНИЙ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТИ

Криза – це несподівана подія, яка становить значну загрозу для економіки, підприємницьких організацій та окремих осіб. Хоча криза може суттєво не вплинути на кожен бізнес і підприємця, вона, як правило, характеризується складними наслідками на макрорівні з різноманітними наслідками на мікрорівні. Протягом останніх трьох десятиліть ми стали свідками кількох великих глобальних криз, які мали значний вплив на економіку [2].